

การศึกษาความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2

ภกนิตย์ นาสมศรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

มกราคม 2557

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ภคินิย์ นาสมศรี ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.สมพงษ์ ปิ่นหุ่น)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.คุณวุฒิ คนฉลาด)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

..... กรรมการ
(ดร.สมพงษ์ ปิ่นหุ่น)

..... กรรมการ
(ดร.เพ็ญภา กุลนาคดล)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี เข้มกลีกร)

วันที่.....เดือน.....ปี.....พ.ศ. 2557

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับความอนุเคราะห์และความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ดร.สมพงษ์ ปิ่นหุ่น ที่กรุณาให้คำปรึกษา กำกับดูแล เสนอแนะการทำวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ รวมทั้งคณาจารย์ศูนย์วัดกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษาทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำ และให้ความรู้ทางด้านวิชาการที่เป็นประโยชน์กับผู้วิจัยเป็นอย่างมาก

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ที่ให้ความอนุเคราะห์และสละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสอบถามเพื่อที่จะใช้เป็นข้อมูลในการทำวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัว ตลอดทั้งเพื่อนครูที่เป็นกำลังใจสำคัญอย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ให้สำเร็จด้วยดี

ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่เสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้อง สมบูรณ์

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาแก่ บพกาภิ บวรพารยั และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอน ให้ความรัก ความเมตตา และประสิทธิประสาทวิชาการความรู้แก่ผู้วิจัย จนสามารถทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ภคินิธย์ นาสมศรี

54990070: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค/ ประสิทธิภาพ

ภคินิษฐ์ นาสมศรี: การศึกษาความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 (STUDY OF ADVERSITY QUOTIENT OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN FENCING THE SCHOOL EFFECTIVENESS UNDER THE OFFICE OF PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA NAKHON RATCHASIMA 2) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: สุเมธ งามกนก, กศ.ด., สมพงษ์ ปั่นหุ่น, ค.ด. 130 หน้า, ปี พ.ศ. 2557.

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาระดับของความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค และระดับประสิทธิภาพของโรงเรียนหาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคกับประสิทธิภาพของโรงเรียนและเพื่อสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิภาพของโรงเรียนจากความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค (Adversity Quotient)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 162 คน โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้อำเภอเป็นหลัก หลังจากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น ชนิดสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 และแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพโรงเรียนมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย (Simple Linear Regression) โดยการวิเคราะห์ถดถอยแบบปกติ (Enter Method)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหาร อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 169.04$)
2. ประสิทธิภาพของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$)
3. ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคกับประสิทธิภาพของโรงเรียนทุกด้านมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ($r = .57$) อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคสามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพโรงเรียนได้ 31.9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y} = 1.737 - 0.015(X) \text{ คะแนนมาตรฐานได้ดังนี้ } Z = .565*(Z)$$

54990070: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: ADVERSITY QUOTIENT/ EFFECTIVENESS

PAKANIT NASOMSRI: STUDY OF ADVERSITY QUOTIENT OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN FENCING THE SCHOOL EFFECTIVENESS UNDER THE OFFICE OF PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA NAKHON RATCHASIMA 2. ADVISORY COMMITTEE: SUMET NGAMKANONG, Ed.D., SOMPONG PUNHUN, Ed.D. 130 P. 2014.

The purpose of this research was to study a level of adversity quotient of school administrators and school effectiveness under the Office of Primary Educational Service Area Nakhonratchasima 2. The sample consisted of 162 school administrators. The research instrument used for collecting data was five level rating scale questionnaires. The statistical devices used in analyzing the data were mean, standard deviation, Pearson's Product Moment Correlation and simple linear regression by using Enter regression analysis approach

The findings were as follows:

1. Adversity quotient of school administrators was rated at the high level
2. Schools effectiveness was also rated at the high level
3. The positive relationship was found between adversity quotient and the school effectiveness with statistical significance of .01 level
4. The equation for predicting the school effectiveness appear to be able to predict the school effectiveness by 31.9 percent with statistically significant at the .05 level. The equation is:

$$\hat{Y} = 1.737 + 0.015(X)$$
 With the standard score being $Z = .565*(Z)$

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
คำถามในการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
สภาพการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2.....	9
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรค (AQ).....	12
ประสิทธิผล โรงเรียน.....	24
ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) กับ ประสิทธิผล โรงเรียน.....	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	45
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	53
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	53
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	54

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	79
สรุปผลการวิจัย.....	79
อภิปรายผล.....	80
ข้อเสนอแนะ.....	85
บรรณานุกรม.....	87
ภาคผนวก.....	97
ภาคผนวก ก.....	98
ภาคผนวก ข.....	103
ภาคผนวก ค.....	117
ภาคผนวก ง.....	123
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	130

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนผู้อำนวยการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอำเภอ.....	54
2 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับ และระดับความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อ อุปสรรคของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 จำแนกรายด้านและภาพรวม.....	63
3 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับ และระดับความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อ อุปสรรคของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ด้านความสามารถในการควบคุมสถานการณ์.....	64
4 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับ และระดับความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อ อุปสรรคของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ด้านความรับผิดชอบต่อปัญหา.....	65
5 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับ และระดับความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อ อุปสรรคของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ด้านการรับรู้ถึงผลกระทบของปัญหา.....	67
6 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับ และระดับความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อ อุปสรรคของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ด้านความอดทนต่อปัญหา.....	68
7 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับ และระดับของประสิทธิผลโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยรวมและรายด้าน.....	70
8 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับ และระดับของประสิทธิผลโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ด้านความสามารถในการ ผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โดยรวมและรายข้อ.....	71
9 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับ และระดับของประสิทธิผลโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ด้านความสามารถในการ พัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก โดยรวมและรายข้อ.....	72
10 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับ และระดับของประสิทธิผลโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ด้านความสามารถในการ แก้ปัญหาภายในโรงเรียน โดยรวมและรายข้อ.....	73

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับ และระดับของประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 2 ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม โดยรวมและรายข้อ..... 74
12	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 2..... 75
13	วิเคราะห์ความแปรปรวนในการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 2 จากตัวแปรความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค..... 76
14	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณแบบปกติของตัวแปรพยากรณ์ที่ใช้พยากรณ์ประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 2 77
15	ค่า IOC ของแบบวัดความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค..... 118
16	ค่า IOC ของแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 2..... 119
17	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค..... 120
18	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของประสิทธิผลโรงเรียน..... 121

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2 ต้นไม้แห่งความสำเร็จ.....	14
3 กรอบแนวคิดของ AQ.....	15
4 ลักษณะของบุคคลทั้ง 3 กลุ่ม กับทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์.....	18
5 แสดงองค์การในฐานะที่เป็นระบบเปิด.....	30
6 รูปแบบประสิทธิผล 3 ระดับ.....	36
7 การแจกแจงคะแนนของตัวแปรตามประสิทธิผลโรงเรียนด้านความสามารถในการผลิต นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงพบว่าเป็น โกงปกติ.....	124
8 การแจกแจงคะแนนของตัวแปรตามประสิทธิผลโรงเรียนด้านความสามารถในการ พัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกพบว่าเป็น โกงปกติ.....	124
9 การแจกแจงคะแนนของตัวแปรตามประสิทธิผลโรงเรียนด้านความสามารถในการ แก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดีพบว่าเป็น โกงปกติ.....	125
10 การแจกแจงคะแนนของตัวแปรตามประสิทธิผลโรงเรียนด้านความสามารถในการ ปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมพบว่าเป็น โกงปกติ.....	125
11 การแจกแจงคะแนนของตัวแปรตามประสิทธิผลโรงเรียนโดยรวม สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 2 พบว่าเป็น โกงปกติ.....	126
12 การแจกแจงคะแนนของตัวแปรพยากรณ์ ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค พบว่าเป็น โกงปกติ.....	126
13 ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคกับประสิทธิผล โรงเรียนด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 2.....	127
14 ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคกับประสิทธิผล โรงเรียนด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก สังกัด เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 2.....	127
15 ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคกับประสิทธิผล โรงเรียนด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 2.....	128

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
16 ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟูอุปสรรคกับประสิทธิผล โรงเรียนด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2.....	128
17 ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟูอุปสรรคกับประสิทธิผล โรงเรียนโดยรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2.....	129

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University